

Jämställd utbildning

Utbildnings-
/studiemiljö fri från
diskriminering och
kränkande
särbehandling

En öppen och
inkluderande
utbildnings-
/studiemiljö

Åtgärder

Uppföljning

Kunskap och medvetenhet
kring diskriminering & normer

Fungerande kontaktvägar &
tillit för rapportering

Systemisk uppföljning för att
identifiera & minimera risker

Integrerad kunskap kring
inkludering

Fri från könsbundna
föreställningar, studieval &
kunskapsvärdering

Inkluderande normer

Jämn könsfördelning &
samma möjligheter

Attraktiv, tillgänglig &
medveten kommunikation

Jämn representation & goda
förebilder

Rutiner för att uppföljning &
insatser för att säkerställa
inkludering

Innehåll

<i>Inledning</i>	1
<i>Målbild 1</i>	2
Förutsättning 1–3	
Åtgärder	
Uppföljning	
<i>Målbild 2</i>	4
Förutsättning 1–7	
Åtgärder	
Uppföljning	
<i>Målgrupper för åtgärder och uppföljning</i>	8
<i>Nyckeltal/Indikatorer</i>	9
<i>Identifierade områden för samverkan</i>	9

Inledning

Skogssektorns jämställdhetsråd och arbetsgruppen kring utbildning tar sin utgångspunkt i de jämställdhetspolitiska mål och specifikt delmål 3 kring Jämställd utbildning: att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

Idag finns det inga formella hinder eller skillnader mellan kvinnor och män när det gäller tillgång till skogliga utbildningar. Däremot har kvinnor och män olika förutsättningar, villkor och möjligheter, vilket innebär att utbildningarna på olika sätt är ojämställda. För att motverka ojämställdhet, utmana begränsande normer och informella maktstrukturer krävs analys och en kontinuerlig genomlysning av rutiner, praktiker och dokumentation för att identifiera problem och synliggöra var och när ojämställdhet uppstår, vilka uttryck detta tar sig och dess orsaker. Utifrån det initiala uppdraget har därför arbetsgruppen fokuserat på att konkretisera delmålet jämställd utbildning för att systematiskt och effektivt kunna belysa, utveckla och, över tid, följa upp olika delar och aspekter av ojämställdhet inom skoglig utbildning. Detta arbete har resulterat i två målbilder och ett antal förutsättningar för att kunna uppnå respektive målbild. Utgångspunkten för dessa målbilder är de två strategier som utbildningarnas jämställdhetsarbete bygger på: Att motverka diskriminering och förändra ojämställda maktstrukturer som ger diskriminerade effekter (jämställdhetsintegrering). I detta skeende av arbetsgruppens arbete är förutsättningar, dess kopplade exempel på åtgärder och uppföljning, generellt formulerade och där nästa steg av arbetet kommer vara att fördjupa och precisera strategiskt viktiga åtgärder och uppföljning utifrån olika delar av utbildningen, verksamheter och målgrupper, samt jämställdhetsrådets syfte och struktur. Dessa kommer att ske genom att identifiera och initiera samverkan med övriga arbetsgrupper.

Utbildningen befinner sig i ett sammanhang/samhälle som är ojämställt på olika sätt, vilket ställer krav ett aktivt arbete för att (göra) säkerställa öppenhet och inkludering inom utbildningen och sektorn i stort. Detta medför att arbetsgruppen inte förhåller sig till målbilderna och förutsättningarna som statiska mål utan riktningar för åtgärder och uppföljning.

Målbild 1

Utbildnings-/studiemiljö fri från diskriminering och kränkande särbehandling

Förutsättning 1.

Kunskap och medvetenhet kring diskriminering och begränsande normer

Åtgärder

- Förankra och utveckla genom kontinuerliga, riktade och anpassade utbildningsinsatser och verktyg för analys, reflektion och diskussioner, för anställda.
- Integrera ett jämställdhetsperspektiv i utbildningen som en generell kompetens samt i ordinarie verksamhet.

Uppföljning

- Förekomst och deltagande i utbildningsinsatser samt dess effektivitet.
- Del av kurs-/utbildningsmål.

Förutsättning 2.

Fungerande kontaktvägar och tillit för rapportering

Åtgärder

- Skapa tydliga rutiner och riktlinjer där delaktighet utgör grunden för relationsbyggande och informationsförmedling.
- Ta fram ett anonymt rapporteringssystem som komplement.

Uppföljning

- Medvetenhet om rutiner samt tillit till dessa genom enkäter.
- Kvalitativ fördjupning för att kvalitetssäkra uppföljning och förståelse.

Förutsättning 3.

Systemisk uppföljning för att identifiera och minimera risker

Åtgärder

- Utveckla verktyg/system för att nyttja tillgängliga data och identifiera luckor.
- Integrera arbetet i ordinarie verksamhet och kvalitetssäkrings- och utvecklingsprocesser.

Uppföljning

- Processen kring aktiva åtgärder på olika nivåer och dess enhetlighet.
- Del av centrala processer i ordinarie verksamhet.

Målbild 2

En öppen och inkluderande utbildnings- /studiemiljö

Förutsättning 1.

Integrerad kunskap kring inkludering

Åtgärder

- Kompetensutveckla lärare.
- Integrera i utbildningen som en generell kompetens.

Uppföljning

- Genomförd kompetensutveckling.
- Del av kurs-/utbildningsmål, samt utfall i kursutvärderingar.

Förutsättning 2.

Fri från könsbundna föreställningar, studieval och kunskapsvärdering

Åtgärder

- Ta fram mål för jämn könsfördelning bland lärare inom utbildningen eftersom representation utifrån kön inom olika ämnen påverkar könsbundna föreställningar och studieval.
- Genomlys kontinuerligt studiemiljöer, pedagogiska praktiker och utbildningsinnehåll för att undersöka vilken kunskap som lyfts fram, görs viktig och vems som premieras, bekräftas och utmanas i kår- och utbildningsverksamheten. Detta i syfte utmana och förändra könsbundna föreställningar, studieval och kunskapsvärdering.

Uppföljning

- Könsuppdelad statistik för personal i utbildningen.
- Statistik kring studieval.

Förutsättning 3.

Inkluderande normer

Åtgärder

- Ta fram, kommunicera och förankra tydliga riktlinjer kring förväntningar, ansvar och stöd.
- Samverka mellan utbildningsanordnare och studenter kring eventuella hinder och möjligheter till inkludering i studiemiljön.

Uppföljning

- Student- och medarbetarundersökning.
- Studentrepresentation i beslutande organ.

Förutsättning 4.

Jämn könsfördelning och samma möjligheter

Åtgärder

- Verka för en jämn könsfördelning inom utbildningen och inom kårverksamheten, även på gruppnivå.
- Utvärdera rutiner och införa insatser vid rekrytering och uppdragsfördelning för att säkerställa jämn könsfördelning bland lärare.
- Säkerställ att fysiska förutsättningar är inkluderande för alla.

Uppföljning

- Könsfördelning inom utbildningen och lärargruppen.
- Rutiner för gruppindelningar inom kurser.

Förutsättning 5.

Attraktiv, tillgänglig och medveten kommunikation

Åtgärder

- Integrera ett strategiskt jämställdhetsperspektiv i informationsmaterial, insatser och kommunikation inom arbetet kring breddad rekrytering och breddat deltagande.
- Säkerställ rutiner och kompetens kring "kompetensbaserad rekrytering" och inkluderande jobbannonser.

Uppföljning

- Könsfördelning bland arbetssökande, nyrekryterade och studenter.

Förutsättning 6.

Jämn representation och goda förebilder

Åtgärder

- Ta fram rutiner för externa besök, oavsett utanför skolan/universitetet eller inom, för att säkerställa jämn representation och goda förebilder.
- Arbeta strategiskt kring representation i utbildningsplanering.

Uppföljning

- Rutiner och riktlinjer på plats för att säkerställa jämställd representation vid externa kontakter.
- Representation bland lärare och ämne.
- Könsuppdelad statistik kring tilldelning av stöd, utmärkelser och uppdrag.

Förutsättning 7.

Rutiner för att uppföljning och insatser för att säkerställa inkludering

Åtgärder

- Säkerställa att de metoder för uppföljning som finns på plats fångar upp aspekter av inkludering och jämställdhet.
- Samverka för hög svarsfrekvens och kompletterande metoder för uppföljning.

Uppföljning

- Översyn av frågor i kursutvärderingar som rör inkludering, samt rutinerna kring uppföljningen.

Målgrupper för åtgärder och uppföljning

De skogliga utbildningarna består av, och är beroende av, en stor mängd av olika grupper av individer med olika roller, funktioner, ansvar och förutsättningar. För att utveckla ett systemiskt och genomgripande arbete som omfattar samtliga delar av utbildningen är det viktigt att identifiera dessa för att kunna utveckla och anpassa åtgärder och uppföljning. De identifierade grupperna är:

- Studenter på gymnasial skogliga utbildningar
- Studenter på högre skogliga utbildningar
- Forskarstuderande
- Lärare på gymnasial skogliga utbildningar
- Lärare på högre skogliga utbildningar
- Lärare på forskarutbildningen
- Praktikhandledare
- Doktorandhandledare
- Anna personal på gymnasial skogliga utbildningar
- Annan personal på högre skogliga utbildningar
- Annan personal på forskarutbildningen "
- Chefer med verksamhets-/arbetsmiljöansvar
- Utbildningsledning

Nyckeltal/Indikatorer

- Jämställdhetsintegrering (program- och ämnesnivå) (*Mål som berör frågeställningar kopplat till jämställdhet i utbildningsplan samt minst 50% av kursplanerna inom ett program*)
- Kursutvärderingar
 - Generell upplevelse av kursen utifrån kön
 - Integrering av jämställdhetsperspektiv
- Studentenkäter
 - Upplevelse av studiemiljö utifrån kön
 - Upplevelse av diskriminering
- Antag program och kurser
- Avhopp program och kurser
- Könsuppdelad statistik för lärare, kursledare och handledare
- Könsuppdelad statistik för samtliga anställda (*olika kategorier*)
- Kompetensutveckling inom jämställdhet för lärare, kursledare och handledare (*de senaste tre åren*)

Identifierade områden för samverkan

Arbetsgrupp Arbetsliv:

- Yrkesmässiga förebilder och framtida arbetsplatser/villkor
- Externa besök, studieresor och praktik
- Karriärmöjligheter (inom och utanför akademien/utbildningen)

Arbetsgrupp Enskilt skogsägande:

- Enskilda skogsägare (könsbundna föreställningar, förväntningar och relationer)

Arbetsgruppen som har tagit fram detta underlag bestod av:

Ordförande: Elias Andersson (Sveriges Lantbruksuniversitet)

Sekreterare: Tina Sjöström (Sveriges Lantbruksuniversitet)

Helen Nilsson (Länsstyrelsen Kalmar)

Erika Olofsson (Linnéuniversitetet)

Börje Andersson (Naturbruksgymnasierna)

Klara Logård (Skogshögskolans studentkår)

Einar Nordgren (Skogsmästarskolans studentkår)

Frida Andersson (Linnékåren)